

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

2

KOLEGIUM MINISTRA VNITRA ČSSR

C. j.: PC-0029/org.-89

V Praze dne 20. června 1989

~~PŘÍSNĚ TAJNÉ~~

Výtisk číslo: 19

Počet listů: 30

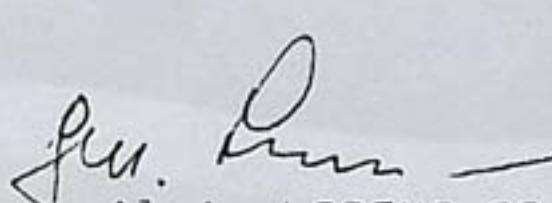
K bodu: Úkoly výplývající pro útvary FMV z rozpracování Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky KBSE v oblasti vízové a pasové

Důvody předložení:

Na základě rozhodnutí
I. N MV ČSSR

Obsah:

Příloha I - Návrh usnesení
Příloha II - Informace
Příloha III - Tabulky

Předkládá:
genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.
I. náměstek ministra vnitra ČSSR

Materiál nesmí být rozmnožován a po projednání jej vrátit do 7 dnů sekretariátu FMV

OK-0045 | AD-KPL-89

Návrh usnesení

schůze kolegia MV ČSSR

K bodu : Úkoly vyplývající pro útvary FMV z rozpracování Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky KBSE v oblasti vízové a pasové

Ministr vnitra ČSSR

I. b e r e n a v ě d o m í

předloženou informaci o úkolech vyplývajících pro útvary FMV z rozpracování Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky KBSE v oblasti vízové a pasové

II. u k l á d á

a/ I. náměstku ministra vnitra ČSSR
genpor. Ing. Alojzu Lorenzovi, CSc.

Náměstku ministra vnitra ČSSR
genmjr. doc. RSDr. Stanislavu Nezvalovi

Náměstku ministra vnitra ČSSR
plk. Ing. Otto Sedlákovi

zabezpečit ve stanovených termínech realizaci úkolů uložených náčelníkům jimi řízených útvarek v návrhu opatření

b/ náčelníku VOS FMV
plk. JUDr. Milouši Krásovi, CSc.

zabezpečit ve stanovených termínech realizaci úkolů uložených v návrhu opatření

Informace o úkolech vyplývajících pro útvary FMV z rozpracování Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky KBSE v oblasti vízové a pasové

I.

V souvislosti s procesem přestavby naší společnosti, současnými vnitřními i zahraničně politickými záměry KSČ a v souladu s plněním závazků vyplývajících ze Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky /ZD VNS/ se předpokládá uskutečnění změn ve vízové a zásadních změn v pasové agendě.

Čs. vízovou praxi lze hodnotit jako progresivní a ve srovnání s jinými - i nesocialistickými státy jako jednu z nejpružnějších. Čs. víza jsou udělována na počkání nebo do 48 hodin - pouze 2 % žádostí /tzv. kategorizovaných osob/ jsou vyřizována po souhlasu "Ústředí", ve lhůtě do 15 dnů. ČSSR uděluje v současné době víza i na čtyřech vybraných hraničních přechodech /obdobné reciproční opatření má přijato pouze Rakousko/. Proto vízová problematika nepředstavuje z hlediska úkolů ZD VNS zásadní problémy. Půjde hlavně o potřebu efektivního přizpůsobení činnosti útvarů pasů a víz a OPK k předpokládanému výraznému nárůstu příjezdu vízových cizinců /informační tok evidenze a úkoly operativní práce/.

Zásadní otázky je třeba řešit v oblasti uskutečňování cest čs. občanů do nesocialistických států, kde je dosud uplatňován povolovací systém formou vydávání výjezdních doložek.

Z usnesení vlády ČSSR č. 123 ze dne 20. dubna 1989 vyplývají úkoly zabezpečit zjednodušené vydávání cestovních dokladů ke služebním cestám, podstatně snížit administrativní náročnost v řízení o vydávání výjezdních doložek k soukromým cestám a dále pak v návaznosti na vytvořené předpoklady posoudit nezbytnost vydávání výjezdních doložek vůbec.

Efektivní řešení těchto otázek má závažný politický dopad. Je skutečností, že případné zrušení institutu výjezdních doložek vyžaduje zcela nový, kvalitativní přístup k zabezpečení ochrany společenských zájmů a plnění bezpečnostních úkolů.

Jeví se potřebné zrušit výjezdní doložky vydávané ke služebním cestám již k 1. 9. 1989 a soukromým cestám k 1. 4. 1990.

Cílem předložené informace je ukázat na stav v plnění úkolů uložených usnesením vlády ČSSR č. 123/1989 a projednat soubor opatření, jež musí být zabezpečena v souladu s navrženými závěry.

II.

Z usnesení vlády ČSSR č. 123 ze dne 20. dubna 1989, o opatřeních k zajištění realizace závěrů Vídeňské následné schůzky KBSE, vyplynuly pro útvary FMV následující úkoly :

1. Posoudit dosavadní úpravu vízové praxe s cílem jejího zjednodušení při respektování zásady reciprocity; rozvíjet čs. smluvní bezvízovou praxi podle zaměření čs. zahraniční politiky
-

Vstup a pobyt cizinců na území ČSSR je upraven zákonem č. 68/1965 Sb., prováděcí vyhláškou č. 69/1965 Sb., a návaznými úpravami přijatými např. formou usnesení vlády ČSSR č. 152/1977, o schválení zásad pro udělování víz cizincům k přechodnému, dlouhodobému nebo k trvalému pobytu na území ČSSR. Podle citovaného zákona smí cizinec vstoupit na území ČSSR a zdržovat se na něm pouze s platným cestovním dokladem opatřeným čs. vízem, pokud mezinárodní smlouva nestanoví jinak.

Ke zjednodušení čs. vízové praxe byla, v dohodě s FMZV, přijata následující opatření :

- čs. víza jsou udělována čs. ZÚ v 98 % na počkání nebo do 48 hodin, v ostatních případech s účinností od 1. ledna 1989, do 15 dnů /čs. občanům jsou víza udělována ve lhůtě 9 - 45 dnů, mimo NSR a Rakouska/;
- doba k uskutečnění tranzitu přes území ČSSR byla prodloužena s účinností od 1. ledna 1988 z 24 na 48 hodin;
- rakouským občanům jsou jednostranně udělována za účelem turistiky trvalá /vícenásobná/víza s platností na 90 dnů ke třem cestám;
- při přípravě NMV ČSSR č. 6/1988, o provádění bezpečnostních opatření ke kategorizovaným osobám v souvislosti s udělováním čs. víz k přechodnému pobytu na území ČSSR byl v dubnu 1988 komplexně přehodnocen index nežádoucích osob; po přehodnocení bylo vyřazeno 437 osob:

Ve vízové praxi jsou připravována tato opatření :

- od 1. července 1989 nebudou pracovníci hromadných sdělovacích prostředků považováni za zvláštní kategorii osob; v souladu s usnesením 102. schůze PÚV KSČ ze dne 27. 1. 1989 jim budou víza udělována bez souhlasu ústředí - zastupitelskými úřady recipročně na základě sjednaného smluvního dokumentu. O udělení víza budou ZÚ pouze obratem informovat ústředí;
- od 1. července 1989 bude zjednodušen obsah telegramů, kterým ZÚ žádá ústředí o stanovisko k udělení víza, a současně bude zrušeno zasílání písemného hlášení do ústředí o udělení trvalých návratných víz;
- od 1. srpna 1989 dojde k rozšíření platnosti trvalých /vícenárodných/ víz jednostranně udělovaných rakouským občanům z 90 na 180 dnů;
- do 31. 12. 1989 bude přehodnocen soubor indexu nežádoucích osob z pohledu jeho aktuálnosti a odůvodněnosti. K zabezpečení úkolu bude zaslán dopis I. náměstka MV ČSSR všem náčelníkům KS SNB a centrálních operativních součástí.

ČSSR má uzavřeny bezvízové dohody v plném rozsahu se socialistickými státy /kromě ČLR/ a Finskom. S devíti státy jsou uzavřeny v omezeném rozsahu /na určité cestovní doklady/.

V současné době se připravuje novelizace bezvízové dohody s Rakouskem /pro držitele diplomatických a služebních pasů a děti do 15 let/. Dále se připravuje rozšíření dohody s ČLR na národní pasy používané ke služebním cestám a uzavření nové bezvízové smlouvy s NSR na diplomatické a služební pasy.

Na základě reciprocity se předpokládá rozšíření udělování víz na dalších hraničních přechodech.

Gestorem v oblasti uzavírání bezvízových dohod je FMV, v jehož rámci je věcným garantem SPV SNB, která na tomto úseku úzce spolupracuje s FMZV. Další rozvoj vízové politiky bude uplatňován v souladu se zahraničními politickými zájmy ČSSR.

V návaznosti na udělování víz cizincům na vybraných hraničních přechodech byla posouzena i úprava povolení cest do ČSSR u občanů žijících v cizině se souhlasem čs. úřadů na vystěhovalec-ký pas. Tito občané mohou cestovat do ČSSR na základě "povolení k cestě" vydávaného na čs. ZÚ a v humanitárních případech na OPK.

Navrhujeme se, aby za účelem zjednodušení vyřizování žádosti občanů bylo uvedené povolení vydáváno od 1. 10. 1989 i na vybraných hraničních přechodech za obdobných podmínek, za jakých jsou v současné době udělována čs. víza cizincům. Správní poplatek za vystavení "Povolení k cestě" by byl vybírány ve výši dvojnásobku poplatku vyměřovaného na čs. ZÚ.

2. Připravit novelizaci právní úpravy cestovních odkladů, přitom zejména přehodnotit důvody odopření vydání cestovního dokladu stanovené nařízením vlády ČSSR č. 114/1969 Sb.,
vydat společnou prozatímní směrnici FMV a FMZV k zabezpečení
jednotného výkonu pasové praxe

Zpracování nového zákona o cestovních dokladech je vázáno na projekt nové Ústavy ČSSR, a proto se navrhuje zpracovat v I. etapě novelizaci vládního nařízení č. 114/1969 Sb., jímž se stanoví, v kterých případech může být vydání cestovního dokladu odopřeno, a pojmout do ní nově i ustanovení prováděcí vyhlášky č. 44/1970 Sb. a zároveň tuto vyhlášku zrušit.

V novém nařízení vlády již nebudou obsažena ustanovení, která nejsou v souladu se ZD VNS, tzn. že mezi důvody pro odopření vydání cestovního dokladu již nebudou zahrnuty cesty za čs. občanem, který se zdržuje v cizině bez povolení čs. úřadů a cesty za vzdálenými příbuznými a známými.

V ustanoveních obsažených ve stávající vyhlášce č. 44/1970 Sb. se předpokládá provést tyto zásadní úpravy:

- mezi vyjmenovanými druhy cestovních dokladů nově zařadit cestovní doklad k trvalému pobytu v cizině;
- neupravovat povolovací systém /vydávání výjezdních doložek u útvarek pasů a víz/ ke služebním i soukromým cestám do nesocialistických států a SFRJ; stanovit zásadu, že k evidenčním účelům budou předkládány na OPK při odjezdu i příjezdu statistické listy, které

budou u služebních cest vydávat vysílající organizace a u soukromých cest je budou vyplňovat občané;

- vypustit z náležitosti předkládaných k žádosti o vydání cestovního dokladu již v současné době zrušené doklady /výpis z rejstříku trestů, potvrzení o odevzdání vojenské knížky/a další doklady /potvrzení o souhlasu s cestou zaměstnavatele, národního výboru, okresní vojenské správy/, bude-li schválen vládou ČSSR záměr na jejich zrušení obsažený v materiálu FMZO "Návrh komplexního rozvoje čs. zahraničního cestovního ruchu do roku 2000";
- stanovit délku možného pobytu v cizině v kalendářním roce /návrhuje se 60 dnů,u osob v důchodovém věku - 6 měsíců/, aby bylo možno prokázat skutkovou podstatu nedovoleného pobytu v cizině, tj. trestného činu opuštění republiky podle § 109 /po jeho rekvalifikaci - přestupku/ a zajišťovat úkoly týkající se realizace majetku emigrantů ve smyslu ust. § 453a občanského zákoníku; další pobyt nad stanovenou dobu vázat na povinnost občana žádat na příslušném ZÚ o jeho prodloužení.

Ve spolupráci s FMZV byla zpracována Prozatímní směrnice pro uskutečňování soukromých cest a vycestování za účelem trvalého pobytu čs. občanů v cizině a úpravu právních vztahů ČSSR k občanům, kteří se zdržují v cizině bez souhlasu čs. úřadů /účinná od 1. července 1989/. Jedná se o společnou normu FMV a FMZV, jejímž účelem je upravit postup útvarů pasů a víz a čs. ZÚ /v oblasti soukromých cest, vystěhování a legalizace právních vztahů emigrantů vůči ČSSR /do doby vydání nové - obecně závazné právní úpravy, která by byla v souladu se Závěrečným dokumentem vídeňské následné schůzky.

Prozatímní směrnice nahradí na přechodnou dobu stávající právní úpravu daných problematik schválenou usnesením vlády ČSSR č. 151/1977, kterým byly schváleny Zásady pro povolení cest a vystěhování čs. občanů do ciziny a usnesením vlády ČSSR č. 340/1980, kterým byly schváleny Směrnice o úpravě právních vztahů ČSSR k občanům, kteří se zdržují v cizině bez povolení čs. úřadů.

Usnesením vlády ČSSR č. 123/1989 bylo rozhodnuto ke dni 30. 6. 1989 obě citované normy zrušit.

V oblasti soukromých cest dojde k rozšíření cest na pozvání bez omezení příbuzenského vztahu. Zavádí se nový druh cesty - na pozvání za účelem účasti na sympoziích, konferencích a přednáškách /za předpokladu, že vycestování doporučí příslušný čs. orgán nebo organizace, v jejímž zájmu čs. občan cestuje/.

Do provizorní směrnice byly zapracovány i druhy cest zavedené usnesením vlády ČSSR č. 252/1987 /devizově kryté účelovými úhradami/ a usnesením předsednictva vlády ČSSR č. 168/1987 /na prostředky čerpány z devizových účtů/.

Vzhledem k předpokládanému schválení tranzitu přes Rakousko při cestách do SFRJ vládou ČSSR, neobsahuje směrnice ustanovení, na základě kterého se dosud takové cesty nepovolují. Tyto cesty lze uskutečňovat na základě devizového krytí.

Regulační opatření týkající se četnosti a délky cest /"zpravidla jedenkrát v roce v rozsahu doby dovolené na zotavenou"/ bylo upraveno na časové omezení ve říkativní podobě /"zpravidla v rozsahu doby dovolené na zotavenou"/.

Institut vystěhování je nahrazen novým pojmem "vycestování za účelem trvalého pobytu v cizině" a u legalizace vztahů za pobytu občana v cizině obdobně - "vydání cestovního dokladu k trvalému pobytu v cizině". Při řešení tohoto pojmu bylo přihlénuto k připravovanému projektu nové ústavy ČSSR, v němž se předpokládá stanovení práva občana na vycestování z ČSSR k přechodnému nebo trvalému pobytu v cizině.

Vycestování za účelem trvalého pobytu v cizině bude umožňováno nejen, půjde-li o sloučení rodičů s dětmi, manželů, nebo je-li uzavřeno manželství čs. občana s cizincem, ale též s čs. občanem zdržujícím se trvale v cizině /tzn. i bez povolení čs. úřadů, přičemž se vypouští bez náhrady pětiletá lhůta nedovoleného pobytu v cizině jako podmínka kladného vyřízení žádosti/.

Vysouští se též ustanovení, na základě kterého se nepovolují soukromé cesty do ciziny za zaměstnáním, prací nebo studiem. V důvodové zprávě usnesení vlády ČSSR č. 123/1989 je uvedeno, že takové cesty lze uskutečňovat pouze jako služební nebo bezdevizové.

V oblasti úpravy právních vztahů ČSSR k občanům, kteří se zdržují v cizině bez souhlasu čs. úřadů se vypouští institut povolení návratu do ČSSR jako jedna z možností legalizace vztahů občana. Ustanovení je nově formulováno tak, že se čs. občanům zdržujícím se v cizině bez platného cestovního dokladu umožňuje požádat na čs. ZÚ o vydání cestovního dokladu k návratu do ČSSR.

U legalizace vztahů formou vydání cestovního dokladu k trvalému pobytu v cizině se ruší pětiletá lhůta, po které je možno o úpravu právních vztahů žádat.

Dále bylo v souladu se Závěrečným dokumentem VNS vypuštěno ustanovení, které umožňovalo jen výjimečně povolovat cesty za osobami, jimž bylo odňato čs. občanství.

Do prozatímní směrnice nebylo převzato ustanovení, na základě kterého se nepovoluje vstup na území ČSSR osobám, kterým bylo odňato čs. občanství, neboť tato zásada spadá do oblasti vízové politiky státu. Cesty do ČSSR jim mohou být povoleny po individuálním posouzení /kategorizované osoby/.

3. Zabezpečit novou úpravu zjednodušeného vydávání cestovních dokladů ke služebním cestám /do 30. 9. 1989/

SPV SNB v současné době vydává ke služebním cestám pasy a výjezdní doložky na základě žádostí vysílajících organizací. Změna ve vydávání cestovních dokladů ke služebním cestám spočívá v nahrazení výjezdních doložek statistickými listy, které budou vydávat vysílající organizace. Právní úprava bude provedena v rámci úlevy z ustanovení § 3 a 6 vyhlášky MV a MŽV č. 44/1970 Sb. Splnění úkolu se zabezpečí s předstihem jednoho měsíce, tj. od 1. 9. 1989.

SPV SNB bude nadále vydávat pasy ke služebním cestám a provádět jejich prodlužování na základě žádostí vysílajících organizací.

Po zavedení statistických listů budou na přechodnou dobu používány i dosud platné výjezdní doložky, a to do 31. 12. 1989.

Ke zjednodušení administrativní náročnosti je připraven nový tiskopis žádosti o vydání služebního cestovního dokladu.

Dosavadní předpis o statutu vysílající organizace /usnesení vlády ČSSR 163 ze dne 6. června 1974 o schválení zásad jednotné úpravy řízení, koordinace, provádění a kontroly zahraničních styků a styků s mezinárodními organizacemi/, který je v gesci FMZV, bude upraven v návaznosti na změny ve struktuře čs. hospodářských orgánů a organizací.

Statistický list bude po odbavení občana na OPK odebrán a zaslán na SPV SNB. Jednotlivé díly budou ukládány v manuálních evidencích pro účely lustrace. Počítačové zpracování bude zavedeno po vytvoření nového programu s využitím stávající výpočetní techniky z toho důvodu, že statistický list má redukované údaje.

V souvislosti s výše uvedenou změnou na úseku vydávání cestovních dokladů ke služebním cestám do ciziny byl náčelníkům krajských a centrálních správ a VOS MV ŽP ČSR a SSR zaslán dopis I. náměstka MV ČSSR s úkolem zabezpečit nejpozději do 15. 8. 1989 přehodnocení požadavků uplatněných ve smyslu NMV ČSSR č. 21/1981 o bezpečnostních opatřeních k zájmovým osobám v souvislosti s vydáváním cestovních dokladů a vycestováním do ciziny, na nevydání /odebrání/ výjezdní doložky nebo vyznačení úkonu do výjezdní doložky. Do připravované úpravy citovaného nařízení lze uplatňovat nové požadavky u SPV SNB jen na odepření vydání pasu nebo jeho odnětí. SPV SNB eviduje v současné době cca 6 000 požadavků na nevydání /odebrání/ cestovního dokladu, z toho cca 3 700 od kádrových útvarů MV a cca 1 600 od útvarů vyšetřování StB a VB.

✓ V souvislosti s úpravou vydávání cestovních dokladů ke služebním cestám je připravována i úprava interních směrnic. S předstihem bude zabezpečeno jejich proškolení u vysílajících organizací, včetně zajištění tisku a distribuce evidovaných statistických listů.

4. Vydávání výjezdních doložek k soukromým cestám do nesocialistických států a SFRJ

V důvodové zprávě materiálu k rozpracování Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky schváleném usnesením vlády ČSSR č. 123 ze dne 20. dubna 1989 byl mimo jiné obsažen i návrh na řešení problematiky vydávání výjezdních doložek k soukromým cestám do nesocialistických států a SFRJ, a to ve dvou etapách.

V I. etapě měla být přijata opatření k podstatnému zjednodušení řízení o vydání cestovních dokladů.

Do současné doby byla v zájmu snížení administrativní náročnosti této agendy realizována následující opatření :

- od 12. 8. 1988 nejsou /po dohodě s FMNO/, při cestách čs. občanů podléhajících branné povinnosti vyžadována orgány pasové kontroly na hraničních přechodech potvrzení o odevzdání vojenské knížky;
- od 3. 11. 1988 nejsou /po dohodě s FMZV/ od žadatelů o vydání cestovních dokladů vyžadovány výpisy z rejstříku trestů;
- od 1. 1. 1989 byly sjednoceny rozměry fotografií vyžadovaných při podání žádostí o vydání cestovních dokladů s rozměry fotografií používaných v občanských průkazech;
- od 6. 1. 1989 došlo ke zjednodušení administrativy při potvrzování devizového krytí soukromých cest čs. občanům příslušnými orgány čs. devizových bank; namísto vydávání samostatného formuláře je devizové krytí potvrzováno přímo do žádosti o vydání výjezdní doložky;
- od 1. 2. 1989 se provádějí v cestovních pasech i záznamy o změně příjmení /především u žen po uzavření manželství/ namísto vydávání nového pasu.

V současné době jsou připravovány návrhy nových, zjednodušených tiskopisů žádostí o vydání cestovních dokladů. Počet údajů vyplňovaných žadatelem je, při zachování nezbytných údajů bezpečnostně evidenčního charakteru, snížen přibližně o jednu třetinu.

V materiálu FMZO "Návrh komplexního rozvoje čs. zahraničního cestovního ruchu do roku 2000", který má být v nejbližší době projednán ve vládě ČSSR, je navrženo umožňovat od 1. 1. 1990 čs. občanům cestujícím do SFRJ tranzit přes Rakousko a při cestách do BLR umožňovat průjezd SFRJ, a dále zrušení souhlasu zaměstnavatele a okresní vojenské správy při podání žádosti o vydání výjezdní doložky. V případě schválení uvedeného návrhu musí MNO zabezpečit změnu vládního nařízení č. 21/1958 Sb., jímž se provádí branný zákon. Z ustanovení §§ 56 a následujících vyplývá pro útvary pasů a víz povinnost nevydat cestovní doklady v případech, ve kterých je třeba k vycestování povolení vojenské správy ve smyslu ust. § 55 branného zákona.

V II. etapě /výhledově od roku 1995/ - v návaznosti na vytváření ekonomických, materiálních a technických podmínek /zejména s předpokládaným zavedením výpočetní techniky na všechny hraniční přechody/ - má být posouzena nezbytnost vydávání výjezdních doložek vůbec /čs. občané by vyplňovali pouze "statistický list" určený ke statisticko evidenčním účelům/.

Při posuzování navrhovaných opatření je nutno vzít v úvahu zejména následující skutečnosti :

- vzhledem k vývoji situace v MLR je třeba předpokládat rozšíření možnosti emigrace čs. občanů přes území tohoto státu s tím, že není reálné zabezpečit hranici s MLR obdobně jako s NSR nebo Rakouskem;
- vlastnictví devizových kont čs. občanů bez zdůvodňování jejich nabytí, včetně možnosti uskutečňovat cesty kryté devizovými dary a pozváním /cca 100 000 ročně/ mění účelnost kontroly devizového krytí jako závažného faktoru povolení cesty.

Ragulační funkci v oblasti uskutečňování soukromých cest čs. občanů do ciziny by plnil institut odepření vydání nebo odnětí již vydaného cestovního pasu. Předpokládá se, že cestovní pas bude čs. občanům vydán v souladu se zákonem č. 63/1965 Sb. o cestovních dokladech, popřípadě odejmut v případech :

- kdy jejich cesta není v souladu se státními zájmy, zejména u nositelů státního tajemství;

- proti nimž je vedeno trestní řízení;
- kteří byli odsouzeni pro trestný čin, pokud se na ně nehledí jakoby nebyli odsouzeni, nebo pokud odsouzení nebylo zahlazeno;
- kteří při pobytu v cizině svým jednáním poškodili dobré jméno ČSSR.

Zrušení výjezdních doložek k soukromým cestám vyžaduje zásadní řešení, zejména těchto otázek :

- a/ rozhodnout o tom, zda občan může soukromě cestovat do ciziny za prací, studiem a praxí, nebo jakými instituty mají být po zrušení výjezdních doložek tyto otázky upraveny a regulovány; tato oblast si vyžádá novou právní úpravu v oboru působnosti resortů FMPSV a MŠMT ČSR a SSR.
- b/ zabezpečit ochranu státního tajemství proti úniku nedovolenou emigrací u jeho nositelů; u příslušníků ozbrojených složek tuto problematiku upravit zvláštními předpisy, u ostatních v souladu se zákonem o státním tajemství by povolení cest zabezpečovaly organizace, kterými byli určeni jako nositelé státního tajemství:;
- c/ vyřešit realizaci právního postupu vůči čs. občanům, kteří se dopustili protiprávního jednání nedovoleného opuštění republiky - úpravu přestupkového řízení před útvary pasů a víz, zadržání zavlečení dětí do ciziny jedním rodičem /bez souhlasu druhého rodiče/, zejména u rozvedených manželství a v případech, kdy se rodiče zdržují v cizině bez souhlasu čs. úřadů. Po rozvodu manželství bude na požádání rodiče, doložené rozhodnutím soudu dítě vyškrtnuto z pasu druhého rodiče; obdobně bude postupováno i v případech, kdy je dítě držitelem vlastního cestovního dokladu;
- d/ zabezpečit realizaci projektu technizace systému evidencí a kontroly na útvarech pasů a víz /přednostně zabezpečit instalaci zařízení pro plošné tištění pasů/ a OPK; krytí devizových prostředků by bylo zabezpečováno ze zdrojů aktivního cestovního ruchu /tentot způsob dotace je obsažen v návrhu materiálu FMZO "Návrh komplexního rozvoje čs. zahraničního cestovního ruchu do roku 2000"/. V souladu s jeho koncepcí

se počítá s nárůstem aktivního cestovního ruchu s nesocialistickými státy o 140 %, tj. 3,7 mil. cest, ve srovnání s rokem 1987, kdy do ČSSR přijelo 1,5 mil. cizinců; v oblasti pasivního cestovního ruchu se předpokládá nárůst o 150 %, tj. na cca 1 300 000 cest čs. občanů do nesocialistických států;

- e/ připravit potřebné změny v interních normách v návaznosti na úpravu právních předpisů na úseku cest čs. občanů do ciziny ale i některých vztahů útvarů pasů a víz a útvarů operativních;
- f/ zabezpečit potřebnou iniciativu v oblasti uzavírání mezinárodních smluv o právní pomoci s nesocialistickými státy; informační fond o cestách čs. občanů získávaný z výjezdních doložek bude u nesocialistických států a SFRJ zachován i při zavedení statistických listů, které by byly podle vývoje situace zavedeny i k cestám do MLR a PLR. V této souvislosti je nutno přepracovat dosavadní program vedení tohoto počítacového systému; tento tiskopis, který čs. občané vyplní před překročením státních hranic bude zasílán z OPK na SPV k počítačovému zpracování jako nezbytný doklad pro evidenci a pro účely trestního a přestupkového řízení.

Zrušení výjezdních doložek na úseku soukromých cest do ciziny si rovněž vyžádá přehodnocení NMV ČSSR č. 21/1981 o bezpečnostních opatřeních k zájmovým osobám v souvislosti s vydáváním cestovních dokladů a vycestováním do ciziny. Úprava by spočívala ve změně možnosti uplatňování druhů a rozsahu požadavků u útvarů pasů a víz.

V současné době je na těchto útvarech evidováno ročně 150-170 tisíc požadavků, z toho cca 100 000 na nevydání nebo odebrání cestovního dokladu. Při zrušení výjezdních doložek nebude možné, aby útvary pasů a víz ve všech případech zabezpečily odebrání cestovního dokladu - zejména u osob, po kterých je vyhlášeno pátrání. Zároveň nelze předpokládat, že by v plném rozsahu uvedený problém mohl být přenesen na OPK, zejména do zavedení výpočetní techniky na hraničních přechodech.

V zájmu objektivního posouzení možnosti zrušení výjezdních doložek z hlediska potřeb a zájmů byla vyžádána stanoviska od některých centrálních útvarů. Z jejich vyhodnocení vyplynul závěr, že považují povolovací systém za současného stavu /při absenci výpočetní techniky/ za nezbytný. Pouze HS PS OSN vyjádřila souhlas se zrušením výjezdních doložek s požadavkem neuplatňovat blokaci na OPK.

Operativní útvary odůvodňují svá stanoviska zejména nutností zabezpečovat funkce výjezdních doložek, úkoly výše uvedené a dále požadavky operativního charakteru, jako potřeba zachování evidencí, zabránění emigrace, potřeba preventivních opatření atd. Bude-li změněn systém povolování soukromých cest do ciziny, bude třeba, aby zejména operativní útvary přijaly opatření odpovídající nově vzniklé situaci.

Navrhovaný záměr se doporučuje zpracovat do materiálu k projednání ve stranickém orgánu ÚV KSČ a následně ve vládě ČSSR v prosinci 1989 v souvislosti s návrhy na právní úpravu předpisů o cestovních dokladech.

III.

Návrhy na opatření

K zabezpečení úkolů vyplývajících z předloženého materiálu se přijímají následující opatření :

1. legislativně- právní

a/ připravit právní úpravu ke zrušení výjezdních doložek u služebních cest formou úlevy z ustanovení § 3 a 6 vyhlášky č. 44/1970 Sb., kterou se provádí zákon o cestovních dokladech

Termín : 30. 8. 1989

Odpovídá : náčelník SPV SNB
náčelník VOS FMV

b/ předložit do kolegia MV ČSSR návrh novelizace vládního nařízení č. 114/1969 Sb., jímž se stanoví v kterých případech může být vydání cestovního dokladu odepřeno, včetně ustanovení vyhlášky č. 44/1970 Sb., kterou se provádí zákon o cestovních dokladech, ve které bude zakotveno i ustanovení o zrušení výjezdních doložek k soukromým cestám k 1. 4. 1990

Termín : říjen 1989

Odpovídá : náčelník SPV SNB
náčelník VOS FMV

c/ předložit materiál se záměry realizace úkolů vyplývajících ze ZD VNS v oblasti pasové agendy včetně návrhu právní úpravy předpisů o cestovních dokladech k projednání ve stranickém orgánu ÚV KSC a následně ve vládě ČSSR

Termín : 31. 12. 1989

Odpovídá : náčelník SPV SNB

d/ zabezpečit v návaznosti na zrušení vydávání VO ke služebním i soukromým cestám novelizaci NMV ČSSR č. 21/1981 o bezpečnostních opatřeních k zájmovým osobám v souvislosti s vydáváním cestovních dokladů a vycestováním do ciziny

Termín : 1. 1. 1990

Odpovídá : náčelník SPV SNB
náčelník VOS FMV

e/ zabezpečit potřebnou iniciativu v oblasti uzavírání smluv o právní pomoci a předložit návrh postupu

Termín : 31. 12. 1989

Odpovídá:náčelník VOS FMV

f/ zpracovat v součinnosti SPV SNB a HS PS OSH novelizaci směrnic pro odbavování čs. občanů na hraničních přechodech

Termín : u služebních cest

31. 7. 1989

u soukromých cest

31. 3. 1990

Odpovídá : náčelník SPV SNB

náčelník HS PS OSH

g/ zpracovat zásady řízení o přestupku nedovoleného pobytu v cizině pro útvary pasů a víz /po rekvalifikaci trestného činu opuštění republiky podle § 109 tr. z./

Termín : ke dni účinnosti novelizace tr. zákona

Odpovídá : náčelník SPV SNB
náčelník VOS FMV

h/ zabezpečit zpracování, distribuci a proškolení novelizovaných metodických pokynů k vydávání cestovních dokladů ke služebním cestám na vysílajících organizacích

Termín : 31. 8. 1989

Odpovídá : náčelník SPV SNB

i/ zabezpečit ve spolupráci s KO FMZV úpravu směrnic pro výkon pasové agendy na čs. ZÚ

Termín: u služebních cest

31. 7. 1989

u soukromých cest

31. 3. 1990

Odpovídá : náčelník SPV SNB

2. technické

a/ vytvořit technické a personální podmínky pro zřízení manuální evidence statistických listů ke služebním a soukromým cestám na SPV SNB

Termín : u služebních cest

1. 9. 1989

u soukromých cest

1. 4. 1990

Odpovídá : náčelník SPV SNB

b/ přepracovat stávající počítačově vedený systém o pasivním cestovním ruchu /systém BB/

Termín : 31. 3. 1990

Odpovídá : náčelník II. správy SNB
náčelník SVA SNB
náčelník SPV SNB

c/ zavést na SPV SNB a krajských útvarech pasů a víz zařízení pro plošné tištění cestovních dokladů. Dosud vydané pasy upravit /vlepit kódové číslo/ tak, aby mohla být pro jejich kontroly využívána technika instalovaná na OPK

Termín : 31. 12. 1991

Odpovídá : náčelník SPV SNB
náčelník SPRZ FMV
náčelník TS SNB

d/ útvary pasů a víz, které vydávají cestovní doklady vybavit výpočetní technikou pro evidování vydaných pasů, blokací na nevydání nebo odebrání cestovních dokladů

Termín : 31. 12. 1991

Odpovídá : náčelník SVA SNB
náčelník SPV SNB

e/ zpracovat návrh na vybavení OPK technickými prostředky pro kontrolu pasů a uplatňovaných blokací

Termín : 31. 12. 1990

Odpovídá : náčelník VOS FMV
náčelník II. správy SNB
náčelník SVA SNB
náčelník HS PS OSH

3. organizační

a/ zabezpečit přehodnocení INO

Termín : 31. 12. 1989

Odpovídá : náčelník SPV SNB

b/ zajistit vytisknutí statistických listů ke služebním cestám

Termín : 15. 8. 1989

Odpovídá : náčelník SPV SNB

c/ zabezpečit vydávání povolení k cestě do ČSSR na vybraných hraničních přechodech

Termín : 1. 10. 1989

Odpovídá : náčelník SPV SNB

náčelník HS PS OSH

d/ vyhodnotit zkušenosti z udělování čs. víz na hraničních přechodech

Termín : 15. 9. 1989

Odpovídá : náčelník HS PS OSH

náčelník SPV SNB

e/ projednat s FMZO jako gestorem za výstavbu hraničních přechodů stavební úpravy OPK v souvislosti se zavedením výpočetní techniky

Termín : 31. 12. 1989

Odpovídá : náčelník HS PS OSH

náčelník SVA SNB

Tabulka č. 1

Příjezdy cizinců do ČSSR za léta 1984 - 1988

ROK	ZST	KS	CELKEM
1984	16 297 148	1 213 311	17 510 459
1985	15 202 708	1 302 951	16 505 659
1986	17 776 961	1 327 860	19 104 821
1987	20 380 437	1 500 536	21 880 973
1988	22 785 624	1 754 286	24 539 970

Přehled udělování čs. viz na určených hr.přechodech ČSSR za období od 1.1.1989 do 15.6.1989

OPK	počet udělených viz	za udělení viz vybráno deviz. Kčs
Rozvadov	34 138	9 585 550
Dolní Dvořiště	6 651	1 957 500
Hatě	4 011	1 145 200
Petržalka	7 363	2 106 900
CELKEM	52 163	14 795 150

Cesty do ČSSR čs. občanů trvale
zaedlých v cizině

ROK	CELKEM
1984	41 535
1985	38 127
1986	39 328
1987	38 252
1988	46 617
CELKEM	200 929

Tabulka č. 2

Pasivní cestovní ruch čs. občanů do ZST za léta 1984 až 1988

ROK	CELKEM ZST	z toho vybrané státy ZST							SSSR
		BLR	SFRJ	MLR	NDR	PJN	RJN		
1984	6 672 923	celkem	356 504	724 106	2 614 141	2 287 387	211 610	91 211	376 442
		soukromě	333 533	687 103	2 501 422	2 185 078	164 135	83 362	294 009
		služebně	23 021	37 003	112 719	102 309	47 475	7 849	82 433
1985	7 928 005	celkem	499 602	898 496	3 759 837	2 025 247	273 532	119 036	341 803
		soukromě	447 597	854 702	3 628 200	1 934 227	222 773	110 116	259 694
		služebně	22 005	43 794	131 637	91 020	50 759	8 920	82 109
1986	6 278 580	celkem	335 898	619 945	2 340 842	2 137 952	364 345	110 970	357 366
		soukromě	313 718	586 078	2 206 346	2 046 343	294 276	101 614	262 319
		služebně	22 180	33 867	134 496	91 609	70 069	9 356	95 047
1987	6 992 463	celkem	365 272	524 037	2 708 814	2 290 464	559 322	124 375	406 432
		soukromě	340 130	487 756	2 577 204	2 180 232	479 502	115 687	276 267
		služebně	25 142	36 281	131 610	110 232	79 820	8 680	130 165
1988	6 571 103	celkem	334 030	362 021	1 906 260	2 521 793	884 892	131 300	414 427
		soukromě	304 787	326 263	1 771 168	2 403 499	772 249	120 334	252 514
		služebně	29 243	35 758	135 092	118 294	102 643	10 966	161 913

Tabulka č. 3

Přehled cest čs. občanů podle zemí - služební + soukromé za léta 1984 - 1988
 Pasivní cestovní ruch do KS

ZEMĚ	R O K					
	1984	1985	1986	1987	1988	CELKEM
Rakousko	67 050	61 791	61 440	64 829	104 791	359 901
N S R	92 010	92 282	95 463	101 799	168 465	550 019
Francie	12 258	11 425	11 309	13 291	16 074	64 357
Velká Británie	4 643	4 552	4 999	5 343	7 144	26 681
Itálie	14 331	15 336	15 164	16 770	22 320	83 921
Švýcarsko	11 916	11 072	11 490	12 064	15 252	61 794
Benelux	7 156	7 021	7 502	7 688	11 116	40 483
Skandinávie	10 952	10 405	10 782	11 207	14 275	57 621
Západní Berlín	2 889	3 175	3 071	3 316	5 734	18 185
Ostatní Evropa	12 164	14 233	13 906	15 052	19 762	75 117
Všechny st. Evropy	9 014	9 523	10 249	13 498	18 684	60 968
U S A	4 033	3 966	4 427	4 915	6 523	23 864
Kanada	2 696	2 718	3 570	3 118	4 186	16 288
Ostatní Amerika	4 784	4 179	4 377	4 777	5 555	23 672
Ostatní svět	19 198	17 289	17 335	17 272	20 648	91 742
Všechny státy světa	125 449	106 315	84 121	88 909	107 940	512 734
C E L K E M	400 543	375 282	359 205	383 848	548 469	2 067 347

Tabulka č. 4

Přehled cest čs. občanů podle zemí a účelu cesty - souběžné

OBDOBÍ: rok 1988

ZEMĚ	TURISTIKA přes cest.kanceláře	NA POZVÁNÍ	Indiv.turistika DEVIZ. PŘÍSLIB	OSTATNÍ	CELKEM
Rakousko	16 423	16 995	16 823	31 593	81 834
NDR	13 255	51 066	19 107	57 266	140 694
Francie	2 094	2 183	1 740	5 760	11 777
Velká Británie	669	1 419	431	1 850	4 369
Itálie	6 319	2 560	1 614	7 345	17 874
Švýcarsko	446	6 556	922	3 812	11 736
Benelux	755	1 814	724	3 783	7 076
Skandinávie	3 222	2 547	699	4 094	10 562
Západní Berlín	771	1 648	344	2 071	4 834
Ostatní Evropa	10 746	1 448	1 930	3 158	17 282
USA	86	3 924	292	1 468	5 770
Kanada	67	3 039	127	615	3 890
Ostatní Amerika	3 207	246	27	149	3 629
Ostatní svět	9 470	1 800	374	1 090	12 734
Yugoslávie	10	3	7	170	190
C E L K E M	67 540	97 298	45 161	124 224	334 223
x	20,2	29,1	13,5	37,2	100

Tabulka č. 5

Přehled o vývoji emigrace - rok 1989 ve srovnání s rokem 1988

MÍSTO	ROK 1988	I. - II.			I. - III.			I. - IV.			I. - V.			I. - VI.		
		1989	1988	Rozdíl + -	1989	1988	Rozdíl + -	1989	1988	Rozdíl + -	1989	1988	Rozdíl + -	1989	1988	Rozdíl + -
PRAGA	1 017	40	133	+ 93	157	198	+ 41	206	293	+ 87	257	372	+ 122	306	430	+ 132
CESKE BUDĚJ.	88	2	1	- 1	3	7	+ 4	5	10	+ 13	6	20	+ 14	6	21	+ 15
PLZEŇ	304	10	17	+ 7	34	92	+ 50	53	140	+ 95	73	105	+ 112	75	226	+ 151
PSTI n/l.	596	9	15	+ 6	169	82	- 07	229	174	- 55	251	100	- 63	260	229	- 39
HRADEC KRÁLOVY	193	-	13	+ 13	-	23	- 23	2	31	+ 35	7	49	+ 42	11	64	+ 53
BRNO	428	2	27	+ 25	35	47	+ 12	43	85	+ 42	56	105	+ 49	79	149	+ 70
OSTRAVA	662	15	26	+ 11	44	50	+ 6	57	112	+ 55	66	126	+ 60	70	183	+ 113
BRATISLAVA	844	47	43	- 4	90	93	- 3	124	106	+ 62	161	239	+ 78	195	320	+ 133
P. MYSTRICA	219	4	14	+ 10	9	20	+ 19	12	41	+ 29	16	59	+ 43	20	76	+ 56
KOSICE	236	3	22	+ 19	5	59	+ 50	8	85	+ 77	12	106	+ 94	19	121	+ 102
Slávěný ČSR	65	4	13	+ 9	10	22	+ 12	13	27	+ 14	17	27	+ 10	23	31	+ 8
Slávěný SSSR	60	1	6	+ 5	10	9	- 1	21	17	- 4	26	18	- 8	27	10	- 9
ČTVEREC	4 792	137	330	+ 193	566	710	+ 144	773	1 223	+ 450	940	1 501	+ 553	1 099	1 804	+ 705
I. celkem dél do 15 let	1 127	29	60	+ 31	105	132	+ 27	147	236	+ 89	177	201	+ 104	199	340	+ 141
I. celkem s cest.																
do SRB	1 905	73	56	- 17	275	101	- 174	350	135	- 215	300	164	- 224	408	177	- 231
do ZSSR	70	-	-	-	4	-	- 4	4	11	+ 7	7	14	+ 7	12	17	+ 5

Tabulka č. 6

Přehled emigrace čs. občanů do ciziny přes ZST

rok	1984	1985	1986	1987	1988	celkem
počet	60	82	82	57	70	351
z toho děti do 15 let	12	23	20	11	20	86

Přehled emigrace čs. občanů od roku
1945

Počty občanů, kteří se vrátili
do ČSSR

ROK :

1945 - 1947	1 721	Na amnestii z roku 1955	1 169
1948 - 1951	25 350	Na amnestii z roku 1960	355
1952 - 1963	3 030	Na amnestii z roku 1965	69
1964	1 407	Od r. 1968 do konce r. 1971	3 241
1965	1 729	1972	637
1966	2 131	1973 (amnestie)	1 371
1967	2 136	1974	143
1968 - 1969	70 130	1975	179
1970	4 522	1976	207
1971	1 290	1977	150
1972	1 118	1978	196
1973	980	1979	187
1974	955	1980	188
1975	741	1981	232
1976	881	1982	192
1977	1 321	1983	222
1978	1 855	1984	185
1979	4 152	1985	196
1980	7 144	1986	216
1981	7 276	1987	229
1982	6 903	1988	190
1983	5 793	Celkem	9 756
1984	5 051		
1985	5 226		
1986	4 696		
1987	5 061		
1988	4 792		
Celkem	177 451		

Statistiká k N MV ČSSR č. 21/1981

Tabulka č. 8

	útvary StB	útvary VB	útvary HS PS OSN	útvary PaV	kádrové útvary MV	útvary vyšetřování StB	útvary vyšetřo- vání VB	stát. orgány prokuratura, sou- dy, nár. výbory	CELKEM
	1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	
celkem	37159	34743	1539	4653	9069	3262	47824	21094	159543
Požadavek :									
1. 1 a 2	29625	8967	1127	776	432	140	703	115	42065
2. 3-odopření vydání cestovního dokladu	3950	20059	305	1982	8533	2404	37309	18318	92860
3. 3-odnětí již vydaného cestovního dokladu	1311	5692	84	563	104	718	9812	2661	20965
4. 4-označení úkonu pro OPK - odjezd	1103	9	12	1087					2211
5. 4 - označení úkonu pro OPK - příjezd	549	7	8	425					965
5-vyřízení žádosti bez předepsaných náležitostí	276	7	2						267
5-vyřízení žádosti při- jaté mimo útvar paši a víz	77	1	1						79
5-předání cestovního dokladu mimo útvar paši a víz	66	1							67